

ვალდებულება 15: ელექტრონული ინოვაციები საჯარო შესყიდვების მეტი გამჭვირვალობისა და ეფექტიანობისთვის

კომპონენტი 1 - ტენდერებზე აგრეგირებული ინფორმაცია;

2010 წლის დეკემბრიდან საჯარო შესყიდვებზე ტენდერები ტარდება მხოლოდ სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის (e-Procurement) მეშვეობით, რომელიც უზრუნველყოფს საჯარო შესყიდვების პროცესის გამჭვირვალობას და მიუკერძოებლობას. ერთიანი ელექტრონული სისტემის (e-Procurement) მეშვეობით ყოველწლიურად 38000 ტენდერამდე ცხადდება და ეს რიცხვი, ისევე როგორც მრავალი სხვა მონაცემი, ჩატარებული ტენდერების შესახებ თანდათანობით იზრდება, რაც შეუძლებელს ხდის დაინტერესებული პირების მიერ კონკრეტული ტენდერის თუ შესყიდვის ობიექტის შესახებ არსებული ინფორმაციის თავმოყრას და მის ანალიზს. ამდენად, იგეგმება ტენდერების შესახებ არსებული მონაცემების აგრეგირება და მისი დაინტერესებული პირებისთვის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა. ეს ცვლილება ითვალისწინებს ჩატარებული ტენდერების შესახებ აგრეგირებული ინფორმაციის მიწოდებას, სადაც თავმოყრილი იქნება მონაცემები შესყიდვის ობიექტების, ტენდერის ტიპების, პრეტენდენტთა რაოდენობის, ტენდერის სავარაუდო და სახელშეკრულებო ღირებულების, გამარჯვებული მიმწოდებლების, დისკვალიფიცირებულ პრეტენდენტთა რაოდენობის და სხვათა შესახებ. წლიური მონაცემები დაიდება საგანგებოდ შექმნილ ახალ ვებგვერდზე და ხელმისაწვდომი იქნება ნებისმიერი დაინტერესებული პირისთვის, აგრეთვე განთავსდება სპეციალურ ფორმატში (machine readable format) (CSV, JSON, XML) სახით.

პერიოდი: 2017 წელი

პროგრესი: სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო, მსოფლიო ბანკისა და DFID-ის, საჯარო შესყიდვებში ეფექტურობისა და გამჭვირვალობის გაუმჯობესების პროექტის მხარდაჭერით აქტიურად მუშაობს Open Contracting Data Standard (OCDS) დანერგვისათვის, რომლის ფარგლებშიც მოხდება აგრეგირებული ინფორმაციის გამოქვეყნება და დაინტერესებული პირთათვის მიწოდება. აღსანიშნავია, რომ OCDS გულისხმობს ღია მონაცემთა კუბლიკაციის სტანდარტის შემოღებას, რომელიც უზრუნველყოფს კონტრაქტის ყველა ეტაპზე (დაგეგმარებიდან განხორციელებამდე), სტრუქტურირებული ინფორმაციის გამოქვეყნებას. OCDS-ის მიხედვით არსებობს ღია მონაცემთა გამოქვეყნების სტანდარტის 4 (3 ძირითადი და 1 დამატებითი) დონე: 1. საბაზისო; 2. შუალედური; 3. მოწინავე; 4. დამატებითი. სახელმწიფო შესყიდვების

სააგენტოს გააჩნია ამბიცია, რომ OCDS-ის სტანდარტების მიხედვით დააკმაყოფილოს 3-4 დონის სტანდარტები.

დასრულდა პირველი ეტაპის სამუშაოები Open Contracting Data Standard-ის დანერგვის უზრუნველსაყოფად, რაც გულისხმობს როგორც აგრეგირებული, ასევე ცალკეულ შესყიდვებზე არსებული ინფორმაციის სპეციალურ machine readable ფორმატში (JSON) სისტემატურ პუბლიკაციას საგანგებოდ შექმნილ ახალ ვებგვერდზე <http://opendata.spa.ge/>. ამჟამად გამოქვეყნებულია სრულად 2014-2016 წლის მონაცემები, მიმდინარეობს სამუშაოები წინა წლების მონაცემების გამოსაქვეყნებლად. ამ ვებგვერდზე ეტაპობრივად გამოქვეყნდება საჯარო ინფორმაცია და მონაცემები ჩვენს ქვეყანაში ჩატარებული ელექტრონული ტენდერების შესახებ JSON-ფორმატში სათანადო ვიზუალიზაციის ინსტრუმენტის გამოყენებით.

დაპროექტდა, შეიქმნა, გაიტესტა და გაეშვა სატენდერო დოკუმენტაციის ელექტრონული ფორმა კითხვარის სახით.

შეიქმნა ახალი სისტემური შეტყობინებები, რომლებიც ეგზავნებათ მიმწოდებლებს სატენდერო დოკუმენტაციის ელექტრონულ ფორმაში განხორციელებული ცვლილებებისას და დოკუმენტის ატვირთვისას.

კონსოლიდირებული ტენდერების მენეჯმენტის სისტემაში შეიქმნა ახალი გამოკითხვის ფორმები.

შეიქმნა საინფორმაციო SMS-ების გაგზავნის კონტროლის მექანიზმი.

2017 წლის 6 აპრილს „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქაროულს კანონში ცვლილების აღსასრულებლად სახელმწიფო შესყიდვების ერთიან ელექტრონულ სისტემაში განხორციელდ შესაბამისი მოდუფკაცია და დემატ ახალ ელექტრონულ სერვისები. გარდ ამისა, დაპროექტდა, შეიქმნა, გაიტესტა და გაეშვა შესყიდვის ახალ პროცედურა „ელექტრონული ტენდერი პრეკვალფკაციტ – TEP

კომპონენტი 2 - სახელმწიფო შესყიდვების წლიური გეგმების შესახებ გაერთიანებული ინფორმაცია:

სახელმწიფო შესყიდვების eProcurement სისტემის მეშვეობით საჯარო ელექტრონული ტენდერების შესახებ მონაცემთა აგრეგირება და მათი ანალიზი არის სააგენტოს ერთ-ერთი პრიორიტეტი. აღნიშნული აქტივობა ეხმარება სააგენტოს გააანალიზოს როგორც შესყიდვის ახალი პროცედურები, მეთოდები და საშუალებები, ასევე ამ მონაცემებზე დაყრდნობით შეიმუშავოს რეკომენდაციები მათი გაუმჯობესების მიზნით. ტენდერებზე აგრეგირებული ინფორმაციისა და სახელმწიფო შესყიდვების წლიური გეგმების შესახებ გაერთიანებული ინფორმაციის გაშვება იგეგმება Open Contracting Data Standard-ის (OCDS) ფორმატის დანერგვის ფარგლებში. მონაცემთა ღიაობის პრინციპებისა და OCDS-ის ფორმატის დანერგვისათვის სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს ინფორმაციული ტექნოლოგიების დეპარტამენტი, ანალიტიკური სამსახური და სხვა დანაყოფები აწარმოებენ ინტენსიურ მეთოდოლოგიურ, კვლევით და პროგრამულ-ტექნიკურ სამუშაოებს.

ამ მხრივ ინიცირებულ იქნა საერთაშორისო პროექტის ახალი კომპონენტი, რომელიც უზრუნველყოფს ღია მონაცემთა ფორმატში შესყიდვებთან დაკავშირებული მონაცემების დანერგვას და შემდგომ გამოქვეყნებას. ამ აქტივობებში სააგენტოს ეხმარება მსოფლიო ბანკის საერთაშორისო ექსპერტთა ჯგუფი. საერთაშორისო ექსპერტებთან ერთად მომზადდა ქართულ eProcurement სისტემაში დაცული მონაცემების OCDS-სტანდარტში გადაყვანის-აგრეგირების-გამოქვეყნების ეტაპობრივი გეგმა. სააგენტოს ხელმძღვანელობასთან შეთანხმებული გეგმის მიხედვით, სააგენტოს ინფორმაციული ტექნოლოგიების დეპარტამენტის მიერ შეიქმნა და უახლოეს პერიოდში სააგენტო უზრუნველყოფს სპეციალური ვებგვერდის - opendata.spa.ge საჯაროდ ხელმისაწვდომობას. ამ ვებგვერდზე ეტაპობრივად გამოქვეყნდება საჯარო ინფორმაცია და მონაცემები ჩვენს ქვეყანაში ჩატარებული ელექტრონული ტენდერების შესახებ JSON-ფორმატში სათანადო ვიზუალიზაციის ინსტრუმენტის გამოყენებით. JSON ფორმატში შეიქმნა საჯარო შესყიდვის სრული პროცესის ამსახველი ინფორმაციის საპილოტე ვერსია, რომელიც გაუმჯობესდა და დაიხვეწა მსოფლიო ბანკის ექსპერტების რეკომენდაციების მიხედვით.

2017 წლის თებერვალში სააგენტოს OCDS-ის თაობაზე მსოფლიო ბანკის სპეციალური მისია სტუმრობდა. სააგენტოს, ასევე იუსტიციის და ფინანსთა სამინისტროების დარგის წამყვანმა ექსპერტებმა მონაწილეობა მიიღეს მსოფლიო ბანკის მიერ ჩატარებული კვლევების პრეზენტაციაში და სამუშაო შეხვედრებში, რომელზეც განხილულ იქნა სახელმწიფო შესყიდვებთან დაკავშირებული მონაცემების, ასევე ახალი მიდგომების და ღია მონაცემთა ფორმატის შემოღების და დამკვიდრების გზები.

აღსანიშნავია, რომ OCDS გულისხმობს ღია მონაცემთა პუბლიკაციის სტანდარტის შემოღებას, რომელიც უზრუნველყოფს კონტრაქტის ყველა ეტაპზე (დაგეგმარებიდან განხორციელებამდე), სტრუქტურირებული ინფორმაციის გამოქვეყნებას. OCDS-ის მიხედვით არსებობს ღია მონაცემთა გამოქვეყნების სტანდარტის 4 (3 ძირითადი და 1 დამატებითი) დონე: (1) საბაზისო; (2) შუალედური; (3) მოწინავე; (4) დამატებითი. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს გააჩნია ამბიციის, რომ OCDS-ის სტანდარტების მიხედვით დააკმაყოფილოს მე-3 დონის სტანდარტი.

კომპონენტი 3 - შესყიდვის ობიექტებისა და მიმწოდებლების ელექტრონული კატალოგი (eMarket):

სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტომ შემსყიდველი ორგანიზაციებისათვის ტენდერების წინამოსამზადებელი სამუშაოების უკეთ წარმართვისა და ბაზრის კვლევის პროცესის ხელშეწყობის მიზნით, შექმნა შესყიდვის ობიექტებისა და მიმწოდებლების ელექტრონული კატალოგი (eMarket), რომელიც მოიცავს ინფორმაციას შესყიდვის ობიექტის, მიმწოდებლების, შესყიდვის კატეგორიების (CPV კოდები), მწარმოებელი ქვეყნის, სახეობა/მოდელების, სპეციფიკაციების, ფასებისა და მიწოდების პირობების შესახებ. კატალოგი ჩაშენდა სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე.¹

¹ <<http://emarket.spa.ge/>>.

როგორც ცნობილია, სახელმწიფო შესყიდვების მოსამზადებელი ეტაპი წარმოადგენს შესყიდვების პროცესის საწყის და ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ფაზას, ვინაიდან სწორი დაგეგმვა წარმოადგენს შესყიდვების მთლიანი ციკლის უმნიშვნელოვანეს ნაწილს და წარმატებული შესყიდვის ძირითად წინაპირობას. ამ თვალსაზრისით, ბაზრის სრულყოფილად მოკვლევა განსაკუთრებულ დატვირთვას იძენს. სიახლე საშუალებას მისცემს შემსყიდველ ორგანიზაციებს სახელმწიფო შესყიდვების წინა მოსამზადებელ ეტაპზე უფრო ეფექტურად დაგეგმონ თავიანთი შესყიდვები და მაქსიმალურად მოკლე დროში მიიღონ ინფორმაცია ბაზარზე არსებული ფასების, მიმწოდებლების და პირობების შესახებ. გარდა ამისა, web-based eMarket ხელს შეუწყობს შემსყიდველ ორგანიზაციებს შესყიდვის ობიექტის სავარაუდო ღირებულების სწორად განსაზღვრაში, შეამცირებს კორუფციულ რისკებს, რომელიც დაკავშირებულია შემსყიდველი ორგანიზაციების მხრიდან არაადეკვატურად მაღალი ფასის მითითებასთან, მნიშვნელოვნად შეამცირებს აგრეთვე, არშემდგარი ტენდერების რაოდენობას და დაეხმარება შემსყიდველ ორგანიზაციებს ფინანსური სახსრების რაციონალურ ხარჯვაში.

eMarket-ს გააჩნია ძეგნის ველები, რაც მომხმარებელს საშუალებას აძლევს აირჩიოს მისთვის სასურველი პროდუქტების ჩამონათვალი, მონიშნოს ისინი და შეადაროს თითოეული მათგანის სპეციფიკაციები. ამგვარად, შემსყიდველ ორგანიზაციას უადვილდება ბაზრის მოკვლევა და სასურველი არჩევანის გაკეთება. ელექტრონულ კატალოგში ამჟამად რეგისტრირებული პროდუქციის ჩამონათვალი/კატალოგი 6,000 ჩანაწერს აღწევს. აღსანიშნავია, რომ შესყიდვის ობიექტებისა და მიმწოდებლების ელექტრონული კატალოგი და მასში განთავსებული ინფორმაცია მუდმივად განახლების და შემდგომი გაფართოების პროცესშია. შემდგომში მას დაემატება ინფორმაცია შესყიდვის სხვა ობიექტებისა და მიმწოდებლების შესახებ.